

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Licijska knjižnica,
Ljubljana

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za izozemstvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 3. junija 1922.

ŠTEV. 66.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Brez ministra.

Trgovinski resort je brez ministra že cele mesece in vlada ni prišla k temu, da bi bila tekom mesecev poskrbela za vpostavitve trgovskega ministra. Vsaj je to po njihovem mnenju tako brezpomemben resort, da izhaja sploh lahko brez ministra, češ industrije sploh nimamo, ker smo agrarna država, trgovina pa je itak nepotrebno zlo v našem gospodarstvu, ker leži naša bodočnost in razvoj v združništvu.

Naši trgovci in industriji čutijo vsjo žalostno usodo sistematičnega zanemarjanja in omalovaževanja trgovskega in industrijskega ministrstva. Najbolj pa jo bomo čutili vsi po novem proračunu. Ko je bil v finančnem odboru proračun za trgovino in industrijo na razpravi, se je brezobzirno črtalo še ono malo, kar je bil tam vpostavljen in kar ne stoji v nikakem razmerju z horentnimi vsotami, ki so jih zahtevala in dobila druga ministrstva.

O kakem pozitivnem delu ministrstva se sploh ne da govoriti, ker ne more zabeležiti niti najmanjše akcije in uspeha v prosep ali obrambo trgovine in industrije. Tako še četrti oddelek, ki ima skrbeti za zunanjo trgovino in trgovsko politiko mora kloniti hrbet pred zunanjim ministrstvom, ki ima tudi podobne referat. Zunanje ministrstvo si lasti v tem oziru prvo in zadnjo besedo. Radovedni smo, kako bo z avstrijsko pogodbo. Lansko leto in letos smo provizorno trgovsko pogodbo z Avstrijo od meseca do meseca podaljševali, vedno z zakasnitvijo po

nekoliko dni, tako daje vselej stopila za nekoliko dni avtonomna tarifa v veljavo. Tako smo plavali iz zadrege v zadrego, vselej so se šele v zadnjem momentu spomnili, da rok veljavnosti poteka. Koncem junija bi morala stopiti nova pogodba v veljavo, seveda o njej ni bil nikdo zaslišan in dvomimo, da bo pravočasno predložena in odobrena po parlamentu.

Prav klasična je komedija z nemško pogodbo. Najprvo je bila sklenjena že leta 1920, potem so naši slavni delegati rabili devet mesecev za podpis in sedaj čakamo in čakamo, da dobimo najbrž iz Pariza vizum, da sme stopiti pogodba v veljavo. Nemčija jo je že objavila, pri nas pa, ko je bila že pred pol letom od skupščine sprejeta, leži in čaka na boljše čase, ko nam najbrž ne bo več konveniralo kupovati v Nemčiji.

O trgovinski pogodbi z Italijo bi bilo škoda zgubljeni besedi. Kakor se morda sedaj zdi, da je vse že več ali manj v redu, smo prepričani, da bo potekel še lep čas predno bo stopila nova pogodba v veljavo.

V zakonodajnem oziru ne moremo za dobo preteklih treh let zaznamenovati nikakega napredka. Z veliko mujo smo jih končno pripravili do tega, da so vsaj objavili razveljavljanje nekaterih obrtno-pravnih naredb naredb bivše deželne vlade v Ljubljani.

V zadevah trgovinske in carinske politike nismo imeli dosedaj še niti enega moza, ki bi bil znal svojo stvar zastopati in braniti proti vetu finančnega ali poljedelskega ministra. Pri izdelavi sedaj veljavne uvozne carinske politike je ministrstvo trgovine s svojimi zahtevami popolnoma pogorelo, končno se je izdelala tarifa na generalni direkciji carine, ki je šla preko najskromnejših zahtev naše industrije in domače podjetnosti.

Vprašanje izenačenja obrtnega reda se namerava rešiti kot vse dru-

go nasilnim potom z razširjenjem srbijanskega obrtnega reda za celo kraljevino.

V zadevi naseljevanja tujih obrtnikov iz pogodbenih držav vlada popolnoma neenotna praksa.

O trgovskem in obrtnem šolstvu se je vršila sicer obširna anketa v Beogradu, katere uspeha pa ne vidimo nikjer. Nasprotno smo doživeli stavko na trgovskih in obrtnih šolah, vidimo, da tam tudi glede učnih pripomočkov ni vse v najlepšem redu.

Kompetenco petega oddelka glede carinskih olajšav za obrtnike in industrije izigrava generalna direkcija carin odnosno njeni izvrševalni organi na vse mogoče načine.

Vedno slišimo iz poročil ministrskega sveta in raznih parlamentarnih odborov kako energično se je poljedelski minister zavzel za interese kmetijstva proti nameram finančnega in socialno-političnega ministra, vendar smo zaman čakali, da bi se bil vodja trgovinskega resorta le enkrat zavzel za naše interese in napravil iz velikih gospodarskih vprašanj kabinetno afero.

Kakor vidimo je ta situacija vladi zelo dobrodošla, da meče našemu trgovstvu in industriji polena pod noge. Prav nič jo ne motijo protestna zborovanja po celi državi in rastoče nezadovoljstvo ji ne prizadeva nobenih skrbi. Ne vemo, ali se ta metoda še da v vsakem oziru kriti z programom državotvornosti. Apeliramo na vladno zadnjico, naj posveti podjetništvu v sedanji krizi malo več pažnje in poskrbi, da dobi naš resort strokovnega predstavitelja, da ne bomo v najkritičnejši dobi prihodnjih mesecev brez zaslonbe.

Volitve v oblastne skupščine.

Koncem tega meseca bodo razpisane volitve v oblastne in srezke skupščine. Te volitve bodo za gospo-

darsko delo in naš gospodarski razvoj in napredek izredno važnega pomena, ker bo z njimi za štiri prva in najpomembnejša leta samoupravnega življenja odločena naša usoda. Zato je treba, da se naši gospodarski krogi, prav posebno pa naš trgovski in obrtniški stan v polni meri zavejo dalekosežnosti pomena teh volitev ter zapustijo svoje dosedanje pasivno zadržanje. Treba je, da se ti stanovalci z vso energijo, vso odločnostjo in požrtvovalnostjo posvetijo borbi, da se naše bolno politično ozračje razčisti in razkuži ter da naša gospodarska stremiljenja in naši delovno napredni programi najdejo polnega razumevanja ter spoštovanja v najširših krogih in sicer tudi onih, ki so se dala dosedaj naslanjati po lepih besedah, ki pa so doživela trpka razočaranja. Samoupravnim skupščinam je pridržano, kakor smo že podrobno poročali, udejstvovanje na vseh poljih gospodarske inicijativnosti in sicer v pospeševanju trgovine in industrije, zgradbi in rešitvi prometnih problemov in javnih del, dalje v vseh zadevah socialne politike, ki si prisvaja kompetenco v vseh vprašanih podjetne delavnosti. Že iz tega razvidimo, da je treba skrbeti trgovskemu staležu in sploh pridobitnim slojem za to, da dobijo v teh samoupravnih skupščinah svoje najodličnejše zastopstvo, tolmače svojih zahtev in stremiljenj, proti vsem demagogijam, ki se širijo in ki so v bistvu naperjene proti našim stanovom.

V oblastne skupščine morajo priti naši najboljši predstavitelji pozitivnega dela, ljudje, ki ne bodo dopustili, da bi se tu tratil čas in energija na podoben način kot se je to godilo dve leti v privremem narodnem predstavništvu, da bi se interesi gospodarstva izigravali na frivolen način v taktičnih bojih posameznih političnih strank, ljudje, ki hočejo samoupravo v polnem obsegu uveljaviti, ki hočejo in zahtevajo kon-

Podlistek.

Ing. M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(14. nadaljevanje.)

Način kultiviranja.

Način kultiviranja je zelo primitiven, vendar je v zadnjih letih kmet začel uvidevati, da se s povečanjem negovanja povečuje tudi njegov dohodek.

Plodored. Izvzemši nekoliko redkih krajev, se bombaž seje v dvoletnem plodoredu. Prvo leto se seje ječmen ali pšenica, drugo leto pa bombaž. V dolini Nizli se seje bombaž 3—4 včasih tudi 5 let zaporedoma na istem zemljišču; v drugih krajih posebno v Ajdin-Zofiji se seje bombaž mešano s sezamom. Vsi ti plodoredi, posebno pa oni iz Nizle so zgrešeni. Njih posledica je, da zemlja, kljub svoji veliki plodovitosti oslabi in osiromaši in daje slab bombaž, kakor glede dohodka tako glede trgovske vrednosti. Kakor se vidi iz spodaj navedenega seznama vrednosti bombaža, daje Nizli, ki je sicer zelo ploden centrum, vsled tega jako slab produkt.

Bombaž je rastlina, ki zelo močno izžema zemljo in je zato treba pustiti

zemljo eno do dve leti, da se zopet opomore bodisi, da se seje drugo rastlino ali pa da se ne seje ničesar marveč se jo samo preorje.

Oranje. Oranje za bombaž se vrši pozno, šele potem, ko je strmina že zasejana. Prvo oranje za bombaž se vrši v decembru. Temu oranju ne sledi nikako racionalno branje, radi tega je vetenje in infiltracija zemlje nezadostna, ker se istočasno ne uniči plevel, naraščajo poleti veliki stroški z okopavanjem. Za Azijsko podnebje mora biti prvo oranje najpozneje v začetku oktobra. Količina semen znaša 8—15 oka na 1000 kvadratnih metrov preorane zemlje. Ta ogromna količina semen, ki jo vporabijo kmetje za sejanje ima različne vzroke: 1. Ker kmet kvalitete svojega semena ni siguren; 2. Ker zakopje seme globoko in 50 odstotkov semena pod zemljo izgnije.

Ta sistem ima to slabo stran, da povečava stroške za seme trikratno in da povečuje v istem razmerju tudi stroške prvega okopavanja. Izčrpava se po nepotrebnem zemljo; 4—6 oka dobro prebranega semena zadostuje za našo zemljo in seme bi ne smelo biti globokeje zaorano, kakor 4—6 centimetrov. Na dobro preoranem in osnaženem polju, kjer se lahko seje v začetku aprila ni treba iz nobenega vzroka ukopavati globokeje kakor 4 centimetre, da bi se izkoriščala ponikdar pod 6 cm.

konstatiral, da je v semenu, ki se prodaja kmetom 60 odstotkov gnilih zrn, ki so za kalenje nesposobne.

Sejanje. Tukaj se seje bombaž po večini v maju, redkokdaj v aprilu. Količina semen znaša 8—15 oka na 1000 kvadratnih metrov preorane zemlje. Ta ogromna količina semen, ki jo vporabijo kmetje za sejanje ima različne vzroke: 1. Ker kmet kvalitete svojega semena ni siguren; 2. Ker zakopje seme globoko in 50 odstotkov semena pod zemljo izgnije.

Ta sistem ima to slabo stran, da povečava stroške za seme trikratno in da povečuje v istem razmerju tudi stroške prvega okopavanja. Izčrpava se po nepotrebnem zemljo; 4—6 oka dobro prebranega semena zadostuje za našo zemljo in seme bi ne smelo biti globokeje zaorano, kakor 4—6 centimetrov. Na dobro preoranem in osnaženem polju, kjer se lahko seje v začetku aprila ni treba iz nobenega vzroka ukopavati globokeje kakor 4 centimetre, da bi se izkoriščala ponikdar pod 6 cm.

Okopavanje. Vsled neenakosti nasejavanja se vrši okopavanje na roko in stane sorazmerno veliko. Ker spada okopavanje bombaža v

isti čas kot okopavanje tobaka, sezama, drobne kaše in koruze in je delovne sile v deželi premalo, povprašujejo lastniki zemljišč po delavcih in je naravno, da se povzbujejo vsled tega dnevnic in dosežejo vsote, ki se za obdelovanje ne morejo plačati. Videl sem zapuščena bombažna polja v okolici Sokije, ker vlada pomanjkanje in draginja delavne sile. Lastniki teh kultur niso mogli okopati nasevov in je plevel in sladki les zadušil bombaž. Edino, kar bi pomagalo, bi bilo sejanje v ravnih vrstah in okopavanje z kopačnico.

Žetva. Žetva se vrši in traja od začetka septembra do polovice oktobra. V gotovih krajih se plača po nabranih vrečah. Posledica tega je, da delavci hitro nabirajo ne da bi mnogo pazili. Radi tega se nahaja znatna količina nezrelega bombaža pomešanega vmes, kar zelo vpliva na določitev cene produkta. Ta način žetve je skozinskozi slab in ga je treba opustiti.

Dohodek je različen pri raznih vrstah bombaža in kraja, kjer je bil pozet.

A. Jermij bombaž. V pokrajinah okoli Nizle, Sobudje i Sokna se da bombaž klasificirati v tri kategorije po žetvenih donosih: Prva kategorija da 600 oka brutto produkta na 1000

trole javne uprave, ki pa so obenem prežeti z željo državni upravi pomagati, jo izpopolniti in prilagoditi posebnim krajevnim razmeram.

Od praktične iznadljivosti in zmisla za gospodarski napredek naših predstavitev bo odvisen naš razvoj. Ni dopustno, da bi se v teh skupščinah nadaljevala ona davčna in socialna politika, ki jo je bila inaugurirala praksa preteklih let; toda proti nam ta in še morda večja nevarnost, ako se bodo naši gospodarski krogi držali neaktivno ali pa celo abstinirali od javnega delovanja. Mislimo, da so skušnje preteklih let dovolj bridke, da morajo slednjega izpametovati, da se na dosednji način ne da in ne sme delati gospodarske politike, dalje, ako nečemo, da zapade vse naše prebivalstvo nezadovoljstvu in topi resignaciji.

Uprav življenjska naloga vseh krajevnih stanovskih organizacij je, da posvetijo dogodkom bodočih mesecev polno pažnjo in da si zagotovijo v bodočih skupščinah sodelovanje svojih najboljših predstavitev, ki bodo z neumorno požrtvovalnostjo branili in ščitili interese svojih krogov in ki bodo z neupogljivo energijo in praktično izkušenostjo razvili gospodarsko iniciativnost v samoupravnem poslovanju. Njih naloga in pozicija bo težka, ker jim bodo stale nasproti skupine, ki valijo vsa bremena brez računa na podjetnika in ki so s svojo dosedanja prakso mnogo doprinesle k temu, da naše gospodarstvo leze v vedno bolj in bolj kritični položaj. Volitve v samoupravne skupščine so mnogo bolj gospodarska, kot pa izrazito politična vprašanja in zato je treba, da se naši krogi orijentirajo predvsem iz tega vidika.

Vanderlipova valutna reforma.

Po zadnji statistiki, katero je izdala Zveza narodov, je ugotovljeno, da imamo na celim svetu približno 14 in pol tisoč ton finega zlata. Seveda se te množine ne more ugotoviti z matematično gotovostjo, kajti nemogoče je vračunati vse zlato, ki je skrito v privatni posesti ali ki kroži tajno po svetu. Že pred mnogimi leti je nek Francoz Chevalier preračunal, da se je nahajalo na tržiščih zapadno-evropskih držav do odkritja Amerike za približno 14 milijard frankov zlata. Toda kmalu potem so rezerve na zlatu zelo porasle in to vsled odkritja novih plasti v Uralu, v Kaliforniji (1848) in Avstraliji (1851), tako da je porastla povprečna letna produkcija zlata okoli polovice XIX. veka na 750 milijonov, a je v letu 1882 padla zopet na 516. Z odkritjem novih plasti v Transvaalu, in posebno bogatih rudokopov v Witwatersrandu se je produk-

cija zvišala na štirikraten iznos one v letih 183—1886. Ako tej produkciji dodamo množino, pridobljeno v letih od 1912—21, in ako odbijemo množino izgubljeno tekom vojske, pridemo skoro do prepričanja, da utegne biti gori navedeni kvantum katerega je ugotovila Zveza narodov vendar premajhen.

Zbog vojnih dogodkov se je znatno maso tega zlata izvozilo v Ameriko. Kakor smo že ponovno slišali, imajo samo Zedinjene države več nego 1 milijard frankov v svoji posesti. V preteklem letu se je uvozilo v Ameriko še za 3 milijarde frankov in to na škodo cele Evrope. Znani ekonomisti izjavljajo, da se nahaja v Zedinjenih državah najmanj za 1 milijardo zlatih dolarjev več, nego je to potrebno za naravno in narodno gospodarstvo zdravo cirkulacijo.

V primeri s zlatom, je množina srebra 14 krat večja: 196 tisoč ton, od katerih je bilo ugotovljenih 70 tisoč že okoli 1861, ter 126 produciranih po tej periodi do danes. Ne sme se pri tem pozabiti, da odpade pet šestin svetovne produkcije srebra v skupnem iznosu 5000 ton zopet ravno na Ameriko (Zedinjene države, Mehiko, Kanada, srednja in južna Amerika).

Iz tega je razvidno, da je moralo neizogibno priti do delitve držav v dve skupini: prva skupina je težko obložena z zlatom, druga je pa preplavljena s papirnatim denarjem in se trudi, da bi prišla v prejšnje ravnotežje. Ni čuda tedaj, da se nebroj ekonomistov bavi s vprašanjem prenosa prevelikih mas srebra in zlata iz Amerike v Evropo, ne da bi se počakalo dolgi in trudapolni proces za naravno vzpostavitev ravnotežja v trgovinski bilanci med državami dolžnicami Zedinjenih držav. Mnogi so prepričani, da bi bil prevoz tega zlata iz Amerike v Evropo edini izhod, ki bi spraval Ameriko iz zelo težke zagate. Med osebami, ki so tega prepričanja se nahaja tudi znani milijarder in ameriški bankir Vanderlip. Znano je, da je Vanderlip, meseca novembra p. l. potom polk. Smitha, ameriškega »opazovalca« pri sestanku v Porto Rose predlagal, da se ustanovi banka (Gold Reserve Bank of the U. S. of Europa), ki bi imela osnovno glavnico 1 milijardo dolarjev in katero bi se dalo povišati na 5 milijard. Ideja tega predloga se je porodila pod pritiskom razmer. Evidentno je, da misli Vanderlip dobro uporabiti milijardo, ki je odveč v Zedinjenih državah. Banka bi imela posebne privilegije in bi bila ustanovljena pod protektoratom Zveze narodov. Emitirala bi mednarodne novčance na bazi denarne enote Zedinjenih držav, to je dolarja. Na tak način bi imela cela Evropa in Amerika isti tip vrednot, izdanih po istih splošnih pravilih v obeh kontinentih. Slednjič bi smela »Gold Re-

serve Bank« izvrševati operacije samo z drugimi bankami, z vladami evropskih držav, in »nikdar s posameznimi individui«. S projektom Vanderlipa, pa ne bi bilo rešeno vprašanje črtanja evropskih dolgov, nasprotno se zahtuje, da je Vanderlip proti črtanju teh dolgov, zbog tega bi bil uspešen rezultat, katerega zasleduje njegov predlog, skoro nemogoč. Zato je drugi nič manj znameniti bankir O. W. Kahn predlagal, da se izbrišejo vsi dolgovni zaveznički, nasprotno pa bi smela zahtevati Amerika, da se države-dolžnice zavežejo, da odpravijo one razmere, ki so potisnile Evropo v pravi denarni kaos. Ta kaos tvori fantastična svota papirnatega denarja, izdanega od vseh evropskih držav. Po zadnjih statistikah je ugotovljeno, da je znala papirna cirkulacija v Franciji, Belgiji, Švici, Italiji, Holandiji, na Danskem, Norveškem, v Španiji, Nemčiji, Angliji in na Japonskem približno 18 milijard, med tem ko je cirkulacija papirnatega denarja dosegla v preteklem septembru 190 milijard frankov. Nemčija sama je od prošlega junija, do januarja zvišala papirno cirkulacijo od 72 na 113 milijard mark, torej za 41 milijard v 6 mesecih, da ne govorimo o n. avstrijskih kronah ali pa o ruskih rubljah.

Zedinjene države in Švica, ki so preobložene z zlatom, želijo, da bi se tega zlatega bremena čim prej otresle; z druge strani je za ostale države neobhodno potrebno, da se njih papirna cirkulacija zmanjša. Zato se je na genovski konferenci slišalo o predlogih, ki so kombinacija Vanderlipovega in Kahnovega predloga in ki pravijo, da bo reforma dosegla le tedaj zaželjeni uspeh, ako bomo v relativno kratkem času znižali kvantum papirnatega denarja, ter ga dovedli na enaki nivo z zlatim denarjem, za kar je neobhodno potrebno, da se izvrši znižanje papirne cirkulacije v istem času, ko se pusti v kroženje maso zlata. Slednjič se ugovarja Vanderlipu, da bi bila uvedba dolarja, kot skupne enote za Ameriko in Evropo, gotovo neprijetne, ne samo onim državam, katere bi bile izključene od reforme, ampak tudi onim, ki ne bi že iz gotovega narodnega čustva dopustile, da se da dolarju prednost pred sterlingom, pred frankom, pezeto itd.

Občni zbor gremija v Mariboru.

(Nadaljevanje.)

Dne 31. maja je bilo zborovanje trgovstva glede odprave § 29 ustave, kjer se je ugotovilo, da nova ustava s tem paragrafom ni samo nemoderne, temveč naravnost nazadnjaška, ker se hoče s tem trgovstvo kot največjega davkoplačevalca na korist zadržati in konsumnih društev ubiti. Na tem zborovanju se je sklenil in odposlal na vlado potom Zveze in Trgovske zbornice tudi oster protest proti raznemu krivičnemu obdavčenju Slovenije in se je zahtevalo enako razdelitev davkov na vse pokrajine v državi. Istotako se je protestiralo glede brezobzirnega postopanja pri izterjavanju davkov.

Dne 7. julija se je sklenilo odposlati v Beograd delegacijo zaradi previsokih in neenakih davkov, kar se je izvršilo pod vodstvom g. dr. Serneca. Dne 29. julija so poročali delegatje gremijalnemu odboru o svojem poslanstvu in o razpravah z raznimi ministri. Posebno značilno je bilo to poročilo vsled izjav nekaterih ministrov in drugih visokih osebnosti česa, da je Slovenija zelo bogata dežela in z lahkoto plačuje predpisane davke. Ko so delegatje, posebno g. dr. Sernec opisali pravi položaj naše dežele in povdarjali, da se dežele ne sme soditi po nekaterih lepih stavbah, katere so pred vojno postavili po večini tujci, so se oni temu zelo čudili in izjavljali, da so si naš položaj drugače predstavljali.

Dne 5. avgusta se je nahajal v Mariboru pokrajinski namestnik minister gosp. Ivan Hribar, kateremu je odposlanstvo trgovskega gremija

predložilo spomenico glede otvoritve prometa na progi Spilje-Ljutomer, nadalje glede vojnih davkov, moderniziranja carinarnic, odprave legitimacij za potovanje po notranjosti države in da naj zadostuje za izdajanje potnih listov potrdilo, da so davki poravnani za nazaj, ne pa v naprej.

Dne 13. oktobra se je vršilo zborovanje trgovstva, kjer se je poročalo o delovanju Trgovske in obrtnice zbornice, protestiralo proti pobiranju prometnega davka, ki se sploh ne pobira po celi državi, kakor tudi proti uvedbi občinskih sodišč kot oblasti za pobiranje draginje. Zahtevalo se je obenem, naj bo imenovan v cenilni urad 1 trgovec in 1 obrtnik.

Dne 28. oktobra je bilo zopet veliko zborovanje trgovcev, obrtnikov in industrijalcev zaradi zahteve občinskega sodišča, da mu naznanijo, kako kalkulirajo in kakšne dobičke imajo pri raznem blagu. Trgovstvo je izjavilo, da z ozirom na nesigurnost valute ni mogoče dati kakega pozitivnega odgovora in se je obenem konstatiralo, da kreiranje občinskih sodišč za Slovenijo po izjavi ministra dr. Kukovca sploh ni predvideno, temveč samo za Srbijo in Črno goro, kjer primanjkuje rednih sodišč. Zborovanje se je izreklo, da tej zahtevi občinskega sodišča ne ugoti in sklenilo, da tudi eventualnega zahtevka vpogleda v knjige tej oblasti ne dovoli. Kakor znano, so bila ta sodišča kmalu potem ukinjena.

Dne 14. marca je prosil gremij s podporo Trgovske in obrtniške zbornice, da se ustanove v Mariboru konzulati za vidiranje potnih listov, čemur se pa iz neumljivih razlogov ni ustreglo.

Tekom lanskega leta je dobilo trgovstvo s sodelovanjem vseh pridobitnih slojev Slovenije svojo špedicijsko in skladiščno d. d. pod imenom »Orient« s sedežem v Mariboru in podružnico v Ljubljani, ter Trgovsko banko s sedežem v Ljubljani in podružnico v Mariboru. Oba zavoda se krasno razvijata in snujeta podružnice tudi v drugih krajih države, ter sta oba za trgovstvo največjega pomena.

Izvoz in uvoz.

Naš izvoz v marcu. Objavljeni podatki o našem izvozu v mesecu marcu izkazujejo, da je naš izvoz konstantno raste. Dočim je v preteklem letu dosegel izvoz do 2 in pol milijarde — torej mesečno povprečno 200 milijonov dinarjev — se v tem letu znatno viša. Kot je razvidno iz sledečega: v marcu 278 milijonov 585.891, v februarju 195.910.841, v januarju 247.435.906. Ves izvoz v 1. četrtletju je torej znašal 721.932.638 D. Na prvem mestu je bil izvoz mesnih izdelkov, ki je v marcu dosegel skoraj 50 odstotkov skupne vrednosti izvoza.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Povišanje cen pisalnih strojev v Nemčiji. Vsled sklepa Zveze nemških tvornic pisalnih strojev, se povišuje cena tem za 25 odstotkov. Zadnje povišanje se je izvršilo v sredi preteklega meseca, in sicer za 33 in ena tretjina odstotkov. Po novem ceniku stane 1 pisalni stroj približno Mk 13.000.

Industrija.

Nova tovarna za suhno. Pogoreli Majdičev mlin v Jaršah namerava kupiti nek adružba ter ga preurediti za tovarno suhna.

Poljedelske razstave v Srbiji. Beograjsko Srpsko poljoprivredno društvo vrši velike priprave za prireditve poljedelskih razstav v Užici, Čačku in Rudniku. Razstave se bodo otvorile meseca avgusta.

Industrija premoga v češko-slovaški republiki v februarju t. l. Po uradnih podatkih so nakopali v februarju t. l. vsega skupaj 15.581.299 q premoga in sicer: 5.841.862 q črnega, a 9.739.437 q rjavega premoga. V pregovornih jamah je bilo zaposlenih vsega vkup 123.748 delavcev. Kopalo se je v 373 samostojnih podjetjih, od teh jih je dajalo 147 črni premog, 226 pa rjavi. Produkcija v februarju je padla proti oni v

kvadratnih metrov. Njegova predvojna vrednost je varirala za 600 oka med 20—25 turškimi lirami 500—600 dinarjev predvojne vrednosti). Druga kategorija da 400 oka na 1000 kvadratnih metrov in znaša vrednost za celo količino 10—15 turških lir. Tretja da okrog 200 oka brutto, v vrednosti 5—10 turških lir.

Največji del zemlje da 100—200 oka na 1000 kvadratnih metrov, kar ima vrednost 2—5 turških lir. Srednja letina znaša torej 200 oka na 1000 kvadratnih metrov. Ako pa se te pokrajine namaka, prinesejo dvojno žetev. Oka je 1128 kg.

B. Amerikanska vrsta. Te vrste bombaž daje slabši dohodek nego »jermi«, ker zahteva več negovanja in je bolj pozen. Z zboljšanjem kulture pa bi ta vrsta dala eventualno celo več kakor »jermi«.

Jermi ima okrog 25 odstotkov pleve, 50 odstotkov zrna, 25 odstotkov bombaža.

Amerikanec 25 odstotkov pleve, 40 odstotkov zrna, 35 odstotkov bombaža.

Livadec 25 odstotkov pleve, 35 odstotkov zrna, 40 odstotkov bombaža.

Zboljšanja, ki bi se imela izvršiti pri bombažni kulturi. — Zboljšanje

pri obdelavi. Povdarjal sem že glavne hibe azijskega kultiviranja bombaža in opisal način, kako bi se dale te hibe odpraviti. Pripominjam samo še to, da bi bilo zelo koristno, ako bi se objavile brošure o racionalnem kultiviranju in, ako bi tehniški in ekonomski držali v glavnih krajih predavanja in delili take brošure med kmete. Za zboljšanje teh vrst je treba opustiti egiptski bombaž in ga nadomestiti z ameriškimi, vpeljati posebno visokoravne vrste, to je zgodnje vrste, kakor tudi vrste iz Livadije in Grčije. Te vrste je treba razdeliti med kmete pod kontrolo agronoma, ki bi tudi pazljivo beležil njih lastnosti. Vlada bi morala dati manjši kredit, da bi vsak ekonom lahko kupil del zemlje in ga sam osebno obdeloval. Ministrstvo za kmetijstvo bi moralo najeti v Udinu in Magnedici za 4 leta 20—30 ha zemljišča in odrediti enega specialista, da bi sejal prvovrstni bombaž, da bi se pokazala kmetu koristnost umnega gojenja in, da se pridela dobro kvalitetno seme, ki bi se po ceni odprodalo. Državna blagajna bi v tem slučaju ne zgubila ničesar, ker bi bombaž in seme pokrili vsaj največji del stroškov.

(Dalje pril.)

Zgradba elektrarn, naprave za proizvodnjanje in oddajanje električne energije za industrijo, rudarstvo in poljedelstvo, dobavanje vseh električnih strojev, aparatov in potrebščin za izmenični ter istomerni tok, brezplačno izdelovanje projektov. — Primerne cene.

The „Oliver“

najboljši in najcenejši

pisalni stroj

Zastopstvo in zaloga

Ivan Gajšek

papirna trgovina

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 2.

Elektrotehnično
podjetje

Leop. TRATNIK Erjavac & Turk

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25 — Maribor, Koroška cesta 3.

Naprava kompletnih elektrarn za vsako napetost. — Zaloga raznih strojev, svetil, žarnic in inštalacijskega materiala — Popravila elektromotorjev.

Naslov za brzojavke: Motor Ljubljana. — Naslov za brzojavke: Motor Maribor.

Načrte in proračune na zahtevo.

Limone

ravnokar prispele, **prebrane,**
250 kom. za zaboj K 520 —
franko skladišče razpošilja, dokler
traja zaloga **Vinko Hmelak**
i drug, Maribor.

Erjavac & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino
in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühlsen)
nasproti Križanske cerkve.

Kupim 200—300 m

tračnic 5 do 7 cm

in nekaj vagončkov za prevažanje
premoga.

Martin Plut, Črnomelj, Sloven.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznoverstno žganje

moko

in deželne pridelke

raznoverstno rudninsko

22, vodo,

Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave

z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Esence za žganje in likerje:

Cognak, Hrušov (Kaiserbiernen),
Rum - koncent., Rum - kompos.,
Vanile, Kumnov.

Sadne arome za brezalk. pijače:

Malinova, jagodova, jabolčna, ci-
tronova, oranžna, vanilova - aroma.

Esenci za kandite in sladčice.

Sadni eteri v treh različnih kon-
centracijah z primesjo umetnih
eterov.

Sadni sok:

Malinovec la. z raf. sladkorjem,
Citronov sirup z » » »
Oranžni » » » » »

Po najnižjih dnevnih cenah priporoča:

Tovarna sadnih sokov, esenc itd.

Srečko Potnik, Ljubljana,

Metelkova ul. 13, vis-a-vis Belg. voj.

Pozor trgovci!

Lasten Izdelek!

Pristne otepače

(kloferje)

iz španskega

trsja

izdeluje

Anton Merhar

pletarski mojster

Ljubljana, Sv. Petra cesta 22.

Zahtevajte cenik
in vzorce!

Na veliko in malo!

Priporočamo p. n. trgovcem in
obrnikom najcenejši nakup po-
trebščin za krojače, čevljarje,
šivilje, sedlarje, razne sukance,
vse spadajoče orodje, žlice (ka-
vine in čajne), toaletne potreb-
ščine, brivsko milo, palice in
kravate, srajce, gumbe. Naj-
boljše **šivalne stroje** za ro-
binsko rabo in obrt v vseh opre-
mah: „GRITZNER“, igle, olje,
posamezne dele za vse sisteme
šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc,

Ljubljana

Sv. Petra nasip šte. 7.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: hoks, ševro, črni
in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta šte. 30.

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn: Bösendorfer, Erhbar, Czapska,
Hözl, Schweighofer, Stigl. itd. Tudi na obroke.

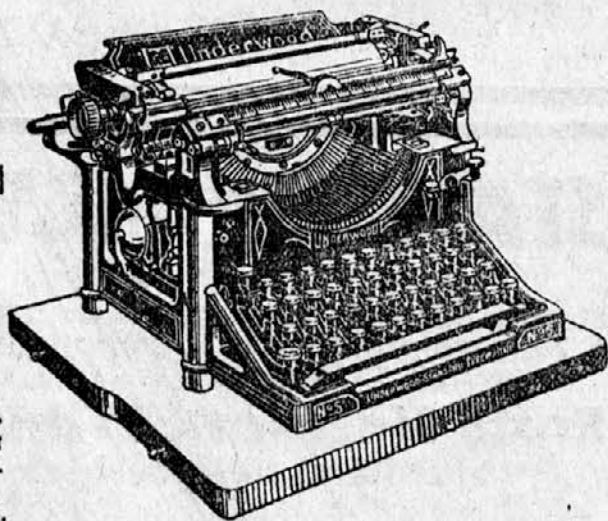
Jerica Hubad roj. Dolenc. Ljubljana, Hilšerjeva ulica 5.

Underwood

najboljši ameriški pisalni
stroj sedanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive stekl. plošče

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

**Zavarovalnica in
pozavarovalnica**

„TRIGLAV“

ustanovljena po Slovenski banki v Ljubljani, Jugoslovanski banki v Zagrebu,
Beogradu in New-Yorku, Živinostenski banki v Pragi, jugosl. veleindust. itd.

zavaruje

po najugodnejših pogojih proti škodam vsled požara in proti transportnim
škadam ter prične v najkrajšem času tudi z zavarovan. škod vsled vloma,
nezgod, razbitja šip, toče zakonitega jamstva in chomage.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: Ljubljana, Šelenburgova u. 5/1.
pri Pokrajinski zvezi društev hišnih posestnikov.

Generalni zastopnik: Ivan Frelih.

Zastopstva v vseh večjih mestih Slovenije. — Sprejema za-
nesljive in spretne zastopnike.

Sedež društva: BEOGRAD. Poslovno ravnateljstvo: ZAGREB.
Preden sklenete zavarovanje, vprašajte za pogoje in tarife
pri tej domači Zavarovalnici.

Zlatorog

„ZLATOROG - MILO“

je najboljša.

Prva Mariborska tovarna mila, preje C. Bros, Maribor.

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga:

R. BUNC IN DRUG, Celje - Ljubljana - Maribor.

